

ELŐFIZETÉSI ÁRA
„JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
FÉLEVRE 6.— K. | EGYES SZÁM — 30 K.

FŐSZERKESZTŐ
DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
TELEFON 108-00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ívenként 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A pneumatikus bányáüzem.

Írta *E. D. főmérnök.*

A Bányá folyó évi 6. és következő számaiban „Villamosság a bányászat szolgálatában” című cikksorozat jelent meg, amely a villamosságnak nagy előnyeit tárgyalja a bányászat szolgálatában, de ugyanekkor összehasonlító észrevételeket is tesz a villamosság és a süritett levegő üzeme között és arra a konklúzióra jut, hogy a pneumatikus berendezések lényeges hátrányokkal bírnak a villamossággal meghajtott gépekkel szemben.

Erre vonatkozólag akarok néhány észrevételt tenni.

Bármely rendszerű erőtelepről legyen is szó, a következő pontok megítélése bír kiható érvénnyel:

1. A telep befektetési költsége.
2. A rendszer gazdaságos volta.
3. Az üzem költsége, javítási költségekkel együtt.
4. Az üzem megbízhatósága esetleges törésekkel és üzemzavarokkal szemben.

5. Az üzem egyszerűsége és minden részében való könnyű kezelhetősége, amely utóbbi különösen nagy fontossággal bír a bányászatban.

A telep befektetési költségénél lényeges szerepet játszik azon munkamennyiség, amelyet tényleg nyerhetünk az egyes munkahelyeken és amelyből visszamenőleg a munkaerő átvitelénél fellépő veszteségek hozzáadásával állapítjuk tulajdonképpen meg a telep nagyságát. Akár elektromos, akár a süritett levegő átviteléről legyen szó, bizonyos vonalveszteségek elkerülhetetlenek. Ezen vonalveszteségek hozzáadódhatnak az effektív munkamennyiséghez és így alapon állapítjuk azután meg a légsüritőtelep vagy pedig az elektromos telep nagyságát.

Ugy a generatorok, mint a légsüritő meghajtásához bizonyos erőforrásra van szükségünk és amint manapság a generátorokat közvetlen erőgépekkel összeépítve hozzák a piacra, ugyszintén a kompresszorok is legtökéletesebb erőgépekkel közvetlen összeépítve gyártatnak, úgy, hogy ennél az energiaátalakításnál fellépő veszteség a leghatározottabban állíthatjuk, mindkét rendszerrel egyforma. Az előállított elektromosság avagy a süritett

levegő huzalokon, illetve csöveken vezetettik munkahelyig. Számtalan légsüritőtelepre hivatkozhatom, ahol a süritett levegőt igen nagy távolságokra vezetik anélkül, hogy a csővezetékben még 10 százalék veszteség is merülne fel. Már pedig köztudomásu dolog, hogy a vonalveszteséget az elektromos erőátvitelnél is legalább ekkora százalékkal hozzuk számításba és az elektromos vezeték szigetelése, vezetése és védeése mindenféle érintések stb. ellen sokkal gondosabban eszközözendő, mint süritett levegő-üzemnél, a csővezetéknek. A csővezeték oly tökéletesen szerelhető, hogy a kellően dimensionált csövek tömítetlenségi vesztesége egynéhány százalék csak, míg légsurlódási veszteség 2—3 százalékot tesz ki. Továbbá az egyszer gondos tömítéssel lefektetett csővezeték teljesen veszélymentes és így különösen oly helyeken, ahol a mozgás a szűk profilok folytán rendkívül nehéz, megbecsülhetetlen biztonsági előnyöket nyújt. Számos ezirányú összehasonlító számításaink arra az eredményre is vezettek, hogy az erőátvitelhez szükséges csővezeték költsége ugyanolyan távolságra és teljesítményre ugyanannyi volt, mint az elektromos átvitel költsége.

Különben ez természetes is, miután a csővezetéknek csak tömítenie kell, míg az elektromos vezeték külső behatásoktól védeni kell, szigetelniünk kell, könnyen érinthető helyeken, a bányában pedig, ahol nedvesség mindenkor és állandóan van, igen drága szigetelésű, rendkívül gondosan szerelt kábeleket kell fektetnünk.

Visszatérve még az erőforráshoz, meg kell jegyezni, hogy a légsüritők mai konstrukciója, amennyiben egy összehasonlítás egyáltalán lehetséges, legalább oly egyszerű, üzembiztos és megbízható, mint ugyanolyan nagyságú elektromos generátoroké.

A kompresszorok hatásfoka a mai szerkezetknél szintén már oly magas, különösen a nagyobb egységeknél, amelyek természetesen mint primerforrás egyáltalán tekintetbe jönnek, hogy kedvően felveszik a versenyt az elektromossággal.

Végül eljutottunk a munkát végző gépekhez és itt határozottan ki kell jelenteniünk, hogy különösen furásokra, réselésre és egyéb napszint alatt a bányamélyében végzendő munkálatokra a süritett levegő-üzem az elektromosságot lényegesen felülmúlja.

Igaz, hogy ezen munkagépek több energiát fo-

gyasztanak, de minden bányász szemében elsősorban a gépek egyszerűsége, üzembiztonsága és veszélytelensége fontos és csak másodsorban tekinti az erőfogyasztást.

Folyt. köv.

Vizes salétromsav koncentrációja.

Az új eljárás alapján vizes salétromsavat valamely alkalmas szárítószer pl. kénsav, vagy más hasonló anyag segítségével oly módon koncentrálnak, hogy a két anyag keverékét ellentétes irányban áramló vízgőz, forró levegő, vagy más hasonló segítségével kezeljük.

Ha pl. egy oszlopszerű készülékben fölül töltjük be a keveréket alul ellentétes irányban áramló vízgőzt, forró levegőt, vagy más gázt vezetünk be, akkor a salétromsavat meglehetősen nagy mértékben sikerül koncentrálni.

Még erősebb koncentrációt érünk el találmány szerint azáltal, hogy a szembejövő áram utjának kezdetén, pl. az oszlopszerű készülék felső végén nem a keveréket, hanem egyedül csak a szárítószer, pl. a kénsavat töltjük be és a koncentrálandó savat csak a készülék belsejében keverjük össze a szárítószerrel. Ilyen módon a szembeáramló gőzök az eddig még nem hűtött szárítószerrel jutnak érintkezésbe úgy, hogy ilyen eljárással valamely adott mennyiségű keveréket erősebb mértékben vagyunk képesek koncentrálni, vagy pedig ugyanolyan mennyiségű savnak ugyanolyan mértékű koncentrációjára kevesebb szárítószerre szükségünk.

Már ismeretes a salétromsavnak oly eljárással való koncentrációja, hogy azt megfelelően koncentrált kénsavval keverve egy oszlopszerű készülékbe töltik, melyben ezt a keveréket minden külső öfűtés alkalmazása nélkül ellentétes irányban áramló forró levegő által fölmelegítik úgy, hogy lepárlási termék gyanánt erősen koncentrált salétromsavat nyernek, míg a víz a kénsavban visszamarad. Ilyen eljárások vannak pl. leírva a 2382/08. 10591/09. számú angol szabadalmi leírásokban.

Ezen eljárásoknál azonban salétromsav és kénsav keverékét mindig együtt kezeljük, míg a találmány tárgyát képező eljárásnál a szárítószer az oszlopszerű készülék felső végén, tehát a koncentrálandó salétromsavtól elkülönítve töltjük be.

Ezen kezelési módnak az az előnye, hogy bizonyos fokú koncentráció eléréséhez sokkal kevesebb mennyiségű szárítószerre van szükségünk, mint eddigi eljárásoknál, aminek viszont az a következménye, hogy a szárítószer regenerálására szolgáló berendezések sokkal kisebbek, tehát olcsóbbak lehetnek. Azonkívül, mivel kisebb mennyiségű szárítószer használunk, salétromsavból is kevesebb

megy veszendőbe. Az új eljárás tehát az eddigiekhöz képest lényegesen haladást jelent.

Ha a leírt eljárásnál forró levegő helyett vízgőzt alkalmazunk, akkor az oszlopszerű készüléknek sokkal kisebb méretet adhatunk, mert a vízgőz hatása azért oly intenzív, mert a kénsav molón végül. Mivel pedig általában a vízgőz folyékony halmazállapotba megy át, párolgási melege szabadon válik, mely könnyebb salétromsavat elpárologtatja. A vízgőz ezen intenzív melegítő hatásának dacára sem juthat salétrom az oszlopba tollevített állapotba, hanem felhagyhat fel.

Az eljárás természetesen bármely hűtött oldat koncentrációjánál alkalmazhatjuk.

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Svarecz Zsigmond okleveles lémkohómérnök ideiglenes minőségű bányászakornókat az állam szolgálatban véglegesítette. A pénzügyminiszter *Hentschy* Kálmán bányamérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségben bányászakornókká nevezte ki.

Külföldi hírek. *Wodrascha* Béla főiskolai gépésznak a koronás ezüst érdemkeresztet, *Neuschwendtner* János főiskolai szolgának az ezüst érdemkeresztet adományozta a kincstárnál eltöltött sok évi hű és odaadó szolgálatuk elismeréséül.

A szelatruki szénterületek. Több napilap megemlékezett arról, hogy Petrozsény mellett, Szelatrukon, a kincstár területén jóminőségű szén akadtak a szén kiaknázására a bányászatot már meg is kezdték. Ezzel szemben azt az értesítést kapjuk, hogy Szelatrukon csak a rendes kutatások folynak. A szén kiaknázására még nem is gondolnak.

Bányász-népgyűlés. Folyó hó 10-én a brennbergi bányamunkások népgyűlést tartottak az általános választófog mellett. Érdekes, hogy a bányászok három héten át, egymásután nyújtották be a brennbergi bányamunkások gyűlésbejelentő kérvényüket a rendőrfőkapitány-ághoz, melykat rendre elutasította, végre a rendőrfőkapitány engedte, hogy a bányászok az erdőszélén lévő Züpfelrén megtarthassák gyűlést.

A Köszénbánya- és téglagyártársulat Pesten, március 12-én tartott közgyűlésén a társulati alaptőkének 2,040.000 koronára emelését határozta el. Az osztalékot 36 koronában állapították meg s március 14-től kezdve fizetik ki a társulat pénztáránál vagy a Hitelbankban. Az új részvényeket 563 koronás kurzuson kapják a régi részvényesek 5:1 arányban. A lókeemeléssel kapcsolatban végrehajtandó pénzügyi műveletek befejeztével — a részvényeknek 200 korona névértékűvé

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

társulat az elvonás ellen feliebbezett a pénzügyminiszterhez, aki a felebbezést elutasította s így az elvonás jogerőssé vált. A bányakapitányság erre hirdetményt adott ki zárt ajánlatok beadására. A kitűzött időben az árverést megtartották, de egyetlenegy vevő se jelentkezett és így a kapitányság az általános bányatörvény 250. §-a alapján a bányászatot „elhagyottnak és a bányatelket elenyészettnek” nyilváníttja. Eknél fogva — mondja a vonatkozó hivatalos irás — az általános bányatörvény 260. §-a alapján a kir. bányakapitányság utasítja könyvvivőjét és a petrozsényi kir. bányabizottságot, hogy az „Első Magyar Grafít- és Kőszénbányatársulatot” és az ennek tulajdonát képező „Szt. László” bányatelket a nyilvántartásokból törölje, megkeresi továbbá a gyulafehérvári kir. törvényszéket, mint bányabíróságot, hogy a bányatelekkönyv IX. köt. II. rész 448. lap feljegyzett font bányatársulatot, az ennek tulajdonát képező bányatelket és az összes jelzálogos terheket törölje és erről a jelzálogos hitelező kir. kizestár képviselőjét, a dévai kir. pénzügyigazgató-ságot értesítse.

Baleset. A vorepataki kizestári Szt. Kereszt altáróban megindult förmelék maga alá temette Szentkirályi János csillért, aki súlyos agyrázkódást szenvedett. A komlói bányában Gulyás József 16 éves munkást egy fával rakott csille halálragasztotta. A szerencsétlenség ügyében a pécsi kir. ügyészség elrendelte a vizsgálatot s ennek során kiderült, hogy a halálos szerencsétlenség Sebők Pál 11 éves csillér vigyázatlanságából történt. Sebők ugyanis nem jelezte a sebes lejtőn leszaladó csille elindulását s így Gulyásnak nem volt ideje elugrania.

Kivételes széndíjzabás. Folyó évi március hó 4-én a kattowitzi és boroszlói vasutigazgatóság állomásairól magyar rendeltetési állomásokra szállítandó kőszén, kőszéntöglá (briket) és koksra (gázkoks is) kivételes díjzabások lépnek életbe.

Földgázvilágítás. A tenkei fürdőben ez előtt két évvel egy közel 300 méter mély artézikutat fúrtak. Az artézi kut bőséges 18 fokos meleg vize mellett nagymennyiségű földgáz szökött fel a forrásból. Egy ideig ügyet sem vetettek a gazdag földgázforrásra. A fürdő gondnoka azonban a múlt évben alapos tanulmányozás tárgyává tette azt, turbinákkal elzárta és csöveken a fürdő helyiségeibe vezette. Azóta a kut földgáza szolgáltatja az egész fürdőtelepen az elsőrendű világítógázt.

A Magyar ruggyantágyár rt. március 15-én tartotta huszonegyedik rendes közgyűlését gyári irodájában, Budapesten.

Mesterséges kőszén. Az „Engineer” című angol szaklap igen érdekes bányászati találmányról emlékezik meg legutóbbi számában. Arról van szó, hogy egy Montag nevű bányamunkásnak sikerült oly műszenet előállítani,

amely a rendes kőszén tartósságra, színre, égőképességre hőkifejtésre teljesen megközelíti. A feltaláló állítólag már tíz évvel ezelőtt tudta az ilyen szenet előállítani, de a szakörök nem kívántak a találmánnyal komolyan foglalkozni s a derék feltalálónak végig kellett hálalnia találmányával az új világot, tíz évnek kellett eltelnie, míg végre a világrengető sztrájk aktuálissá tette német bányász találmányát.

Az tüzelő anyag, a műszen, egyébként tőzegből (turfa) és egy — a feltaláló titkát képező — más alkatrészből áll. Ki van már próbálva s a próbák fényesen sikerültek; a szakértők legalább azt állítják, hogy a műszennek a legjobb kőszénnel azonos fűtőereje van, világos, nagy lánggal ég el, salakja egyáltalán nincs és hamut is csak nagyon keveset hagy vissza. A feltaláló — Montag a neve — feltételesen örzi titkát s az új fűtőanyag előállítási módjáról eddig csak annyi tudódott ki, hogy a kibányászott tőzeget e célra szerkesztett géppel szétjelmorzsolják s azután az ismeretlen második anyagkeverékkel kokákba préselik s így hozták forgalomba. Hozzávetőleges számítások szerint egy métermázsza műszennek mintegy két korona lesz az ára, úgy, hogy ennek a találmánynak már ezért is beláthatatlan jövő kínálkozik.

A találmány tíz évi odysseája végre egy angol konzorcium vette azt kezébe s már is megvásárolt Németországban és Angliában is egy-egy tőzegdus, eddig legelőnek használt területet, amelyeken a legközelebbi napokban már megkezdik a gyár építkezési munkálatait. Egyelőre természetesen csak kevés munkást fog a gyár foglalkoztatni, de már az első időkben is napi hatszáz métermázsza műszenet lesznek képesek egyik-egyik gyárukban termelni s pár év múlva a napi előállítást négyötszörösre vélik fölnemeltetni.

Ilyeténképen emlékezik meg komoly Engineer találmányról; úgy véljük mégis, hogy ismét valami merész vállalkozásról van csak szó s hogy a bányatulajdonosoknak nem sok gondot fog okozni a konkurens műszen.

Földgázértekezlet. A belügyminiszter nem rég tudatta Torda város közönségével, hogy a Tordán tervezett vegyi gyár részére földgázfelhasználási engedélyt ad. A vezeték kiépítése tárgyában a múlt héten értekezletet tartottak Kolozsváron, amelyen a pénzügyminiszterium részéről Wahlner Aladár miniszteri tanácsos, Vnatskó Ferenc bányatanácsos és dr. Auer Gyula miniszteri titkár vettek részt. Az értekezleten a pénzügyminiszterium tájékozódást kívánt szerezni arról, hogy milyen fogadtatásban részesülne az érdekeltségük, ha a pénzügyminiszter engedélyt adna arra, hogy Kissármásról Tordán át Marosujvárig lefektetnék az első gázvezetékét. Az első vezetékre a marosujvári szódagyár kérte az engedélyt azzal a kikötéssel, hogy Torda városa is ugyanabból a vezetékből használhasson föl ipari célokra gázt. A vállalat képviselőjében Mayer Ödön országgyűlési képviselő ismertette a vezeték tervét. Dózsa Endre, Kolozsmegye alispánja, kifejezésre jutatta azt az

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V.,
Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépszijak. Robbanármentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
163-00.

(1/3146/731/52)

MOTOROK.

álláspontot, hogy az első vezeték tervét ném kívánják meghiusítani. De arra kéri a kormányt, hogy az így megmaradt gázmennyiséget fővezetékekkel vezettesse Kolozsvárra és innen juttassa a többi megyék területére. Végül megállapodtak abban, hogy a torda-marosujvári vezeték ellen nem emelnek kifogást. Az első földgázvezeték lerakását a nyár elejére tervezik.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a február hó 11-től február hó 17-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 16812 kocsirakomány szenet adtak fel; 1661 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 2699 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (II/12-től II/18-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2802 vasúti kocsit raktak meg, 277 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján. Február hó 18-tól február hó 24-ig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 14.763 kocsirakomány szenet adtak fel, 2049 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten; ellenben 1539 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (február 19-től február 25-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2460 vasúti kocsit raktak meg, 342 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

Cégjegyzési hírek. *Apcz Vidéki Kőbányák Részvénytársaság.* Főtelep: Heves. Gróf Keglevich Gyula és Losonczy Farkas Kálmán cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. — *Tihói kőszénbánya r.-t.* Főtelep Dés. Keletkezett az 1911. évi június hó 11-én tartott alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályok szerint. A vállalat tárgya: A tihói 26 zárt kutatómájjal joggal biztosított és ezekben foglalt már adományozott kőszénbányák kiaknázása, továbbá hasonló, akár kőszén, akár más bányavállalatok, vagy egyéb ezen üzemmél közvetlenül vagy közvetve összefüggésben levő vállalatok létesítése. Cégvezetők: Gr. Bethlen, Fejérváry, Aradi Károly, Gálbory Sándor, dr. Weisel Ernő, Rottenberg, Rottenberg Mihály, Wertheimer Áron. A cég együttes. — *Nicholson gépgyár rt.* budapesti cég megszűnése bejegyeztetett. — *Ganz-féle villamossági rt.-nál* Fehér Lajos társulati tisztviselőnek cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. — *Pátria kőolajipar rt.* Főtelepe: Bodrogkeresztúr. A vállalat tárgya: a nyers olajfinomítás és melléktermékeinek feldolgozása, valamint annak értékesítése. Cégvezetők: Selzer Márk, Vengler-csek István és Klein Sámuel igazgatósági tagok. — *Peringer és társa vasöntőde.* Főtelep: Erzsébetfalva. Társastagok: Peringer János és Typeri János. A cégjegyzés együttes. — *Kőolajfinomító gyár r.-t.* Főtelep: Budapest. Thomán István és Polgár Adolf cégjegyzési jogosultsággal felruházott társasági tisztviselőknél igazgatóhelyettesi címmel felruházott társasági tisztviselői minőségük, továbbá Ehrlich Ernő és Benedict Ottó társasági tisztviselőknél a „per procura“ toldattal való alapszabályszerű cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett.

Pályázat. A székelybányai főiskola rektora a megüresült II. géptani tanszék betöltésére pályázatot hirdet. A tanszékkel a bányagéptan, a fémkohógéptan és az általános géptan III. részének (emelőgépek és hidraulikus motorok) előadása egybe van kötve.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A nagy sztrájk. Az angol sztrájkolók helyzete egyre rosszabbodik s máris nagy inségről érkeznek jelentések az ország egyes kerületeiből. Az angol lapok szerint az egyes kerületek munkaadói és munkásai közt való megegyezés a legbiztosabb alapja lesz a későbbi általános megegyezésnek. A vasutaknak a sztrájkok korlátozása óta a bruttónyereség tekintetében szenvedett veszteségét eddig egy millió fontra becsülik. Ez az összeg már meghaladja a múlt nyáron a vasutassztrájk alkalmával szenvedett veszteséget. St. Helenában (Lancaster) összeütközés történt bányamunkások és rendőrök között, három rendőr megsebesült. — *Németországban* a bányászsztrájk egyre terjed. *Ruhr-vidéken* ezidőszereztint összesen kétszázharmincezer munkás sztrájkol. Több helyen volt összekoccanás sztrájkolók és cserdőrök között, az utóbbiak egy munkást megöltek. Szódoningben a sztrájkoló munkások egy vendéglői helyiségben gyűlést akartak tartani. Lovasrendőrök felszólították a munkásokat, hogy a helyiséget hagyják el s miután a munkások nem engedelmessé váltak, a rendőrök támadást intéztek ellenük és belovagoltak a terembe. Több munkás kardcsapástól megsebesült. — *Dortmundban* a reggeli felváltásnál 322.000 munkás helyett 132.150 állott munkába. A *stellini* vasutigazgató-

Bányaiskolai jeles végzettséggel és nagy gyakorlattal bíró
szénbánya üzemvezető,

önállóan mér és **állást keres.**

Beszél magyarul, német és szláv nyelven. — Ajánlatok „ÜZEMVEZETŐ” jelige alatt a kiadóba.
(108/12)

Ércmosónk
Martonháza közelében
egészben eladó.

A mosó máshol felépíthető.

Harminc lóerős lokomobillal.
Rajzok rendelkezésre állanak.

UNGARISCHE BERGWERKSGESELLSCHAFT W. B. H.

Breslau. Kanscholky, Liquidator. (84/12)

Uti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/5882/611/24)

ság közli, hogy az angol bányamunkás-sztrájk és a ruhr-vidéki sztrájk következtében oly rengeteg mennyiségű szén érkezik a felső-sziléziai szénvidékekről és Gostlowból, hogy a forgalom lebonyolítása nagyon veszélyeztetve van. Felső-sziléziai szén felvételét tehát e hónap 17-éig beszüntetik. A többi bányatelepeken is sztrájkolnak a munkások. — A birodalmi gyűlés ülésén Schifför centumpárti képviselő kijelenti, hogy a Ruhr-vidéken a terrorizmus diadalát üli, ami nem engedhető meg, a munkások személyes szabadságát meg kell óvni. Delbrück államtitkár kifejti, hogy a sztrájk nem volt szükséges. Nem bérharcról van szó, hanem a szervezet által rendezett mozgalomról. A bányatulajdonosok kivétel nélkül tárgyaltak a munkásbizottságokkal a bérekről, bár a 15 százalékos béremelés keresztülvihetetlennek mondották. Teljesen hiányzott minden előfeltétel arra, hogy a kormány valamit tegyen a sztrájk befejezése érdekében.

Rádiumtermelés Ausztriában. Az osztrák kormány 1.900.000 K-t fizetett Joachimthalban a két uran-érceterületért. Az eddigi évi rádiumtermelés 1,5 gramm volt s a kormány reméli, hogy azt 4 grammra fog sikerülni velni s ebben az esetben Ausztria abban a helyzetben lesz, hogy fedezhesse a világ egész rádiumszükségletét. Egy gramm rádium értéke 400.000 korona.

Katasztrófa a bányában. A lotaringiai Hayngenenben súlyos szerencsétlenség történt. A kohóművekben három izzó ércel telt öntőköcsi elszakadt a mozdonytól, amely azokat szállította és a meredek pályán lefelé rohant. Utjukban a kocsi összeütköztek egy másikkal, minék folytán a mozdonyvezető, a fűtő, a vonatvezető és egy olasz munkás életüket veszítették, egy másik olasz munkás súlyosan sebesült.

A Brand és Lhullier-féle brünni gépgyár, amely mostanában létesít gyártelepet Pozsonyban, 488.434 K tiszta nyereséggel dolgozott tavaly, amelyből 12 százalék osztalékot fog fizetni.

Égő kénhegyek. Cataniában kigyuladt a Trevela-cég nagy kéntelepe, melyen valóságos kénhegyek vannak fölhalmozva. A tűz olyan gyorsan terjedt, hogy mire Messzinából, Cataniából és Caltanissetából megérkeztek a tűzoltók, már az egész telep lángokban állott és minden oltási kísérlet eredménytelen maradt. A kéntelep egy magaslaton állott, amelyről az égő kén széles folyamán folyt le a völgybe; az olvadt, tüzes tömeg, mint egy égő folyó hömpölygött előre. Több, mint 10.000 tonna nyers kén égett el és a kárt négy millió koronára becsülik. A kéntelep még mindig ég és leirhatatlan nagyszerűségű és borzalmassága látványt nyújt. A pokoli tűzfészek közelében más kéntelepek is vannak és ezek is veszedelemben forognak.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

K. I. Az ügyet rosszul ismeri. Az illető cég a munkát elvállalta és öt hét alatt befejezte. A másik vállalkozó ezelőtt hat hónappal kezdte a munkát, de még máig sem fejezte be. A személyi hírt legközelebb hozzuk.

A szerkesztésért felelős **Dr. Bischitz Béla.**

Fiatal, nőtlen üzemvezető

bányamérnökök
több évi praxissal
állását óhajtja változtatni.

Csakis szénbányászattal foglalkozó társulatokhoz pályázik. — Szíves választ „Ka 2” alatt a kiadóhivatalba kér.

(40277)

Árlejtési hirdetmény.

Alantirt bányaműnél egy 120 lóerejű Diesel-féle hőerőgép táplálására szükséges folyó év folyamán

1200 q. nyerspetroleum.

Felhivatnak azon cégek, melyek ezen nyerspetroleum szállítására vállalkozni óhajtanak, hogy hivatkozással jelen hirdetményre, egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat „Nyerspetroleum ajánlat” felirással jelen hirdetménynek a „Közszállítási értesítőben” történt első megjelenésétől számítva 14 nap alatt, de legkésőbb

folyó év március hó 31-én déli 12 óráig

alantirt műhöz nyujtsák be.

Az ajánlati óvadék 1000 korona, mely vagy óvadékképes értékpapírban, vagy készpénzben alantirt műhöz előzetesen beküldendő.

Az ajánlattal egy palack nyerspetroleum minta küldendő.

Közelebbi részletes adatok ezek:

Fűjsúly 0,840—850 között.

Lobbanási hőfok 1—20 fok C.

Gyuladási hőfok 10—50 „ „

Benzin és egyéb könnyű olaj 15—25%

Világító petroleum 25—40%

300 C. fokon túl még vissza maradt üledék és egyéb anyag 35—45%

parafin mentesség.

Közönséges kékolaj motorolaj ajánlatot nem veszünk figyelembe.

A nyerspetroleum 80—100 q-ás cyslernákban külön megrendelésre havonta szállítandó be a nagybányai vasúti állomásra bérmentve.

Elkészve érkezett — óvadék vagy minta nélküli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Fenntartja magának alantirt művezetőség az ajánlatok közötti szabad választást, esetleg egészen új árlejtési eljárás indítását.

Jelen felhívásban az ajánlatra vonatkozó összes adatok és feltételek bennfoglaltatnak s hogy ajánlattevő ezeket ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja, az ajánlat szövegében ennek kifejezés adandó.

Nagybányán, 1912 március hó 13-án.

Veresvizi m. kir. bányaművezetőség.

**Mélyfuró és kútfuró
:: szerszámokat ::
legjobb kivitelben gyárt**

FONÓ MIKLÓS

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:
Budapest, IX., Lónyay-utca 49
TELEFON 140-10.

Sürgőnycim:
**Fonomik Budapest
Gyár: Erzsébetfalva**
(B/279/647/12)

B. 935/704/22.

Szent-Margitszigeti üdítőviz

kellemes ízű és egészséges szénsavval telített ásványvíz.
A fővárost közmunkák tanácsa tulajdona. A Szent-Margitsziget Gyógyfürdő Felügyelőségének kezelésében Budapest. — Telefon 36-52.

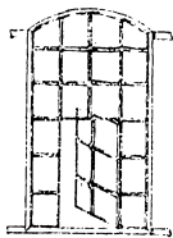
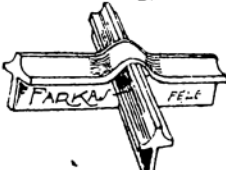
(B/3502/600/52)

Csáki prakfalvi gyorsesztergőacél.

IDOMVASABLAOKAT
készít

FARKAS és TÁRSA vasszerkezeti gyár

BUDAPEST
VI. ker.,
LEHEL-U. 8.

SZULTÁNFORRÁS

BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: **EPERJES.**

Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.-nél, Budapest. — Telefon 162-84.

(B/2270/724/52)

ABONYI ARTUR
műszaki nagykereskedés

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 18. (Tőzsde-palota)

Mindenmely műszaki és elektrotechnikai cikkek legjutányosabb beszerzési forrása.

(B/2095/619/25)

Különlegességek!

„Hermazitin“ kazánkö elleni szer
„Hermaion“ rozsdavédőanyag
„Fraissinet“ szabadalmazott hőléginjektorkoromfúvókészülék

„Axi“
a legjobb nerez gépszir kizárólagos elárúsítója Magyarországon és Ausztria részére.

IT TRADE MARK

IT TRADE MARK

Különlegességek!

Felten és Guillaume
kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

I. K. Smit & Zonen Amsterdam (Holland)

Plantage Middelaan No. 12.

Sürgönyeim: CARBONSMIT AMSTERDAM.

.. A. B. C. CODE 4 e. és 5/e. ED. ..

(50/10)

Carbon (fekete gyémánt) és Boart (fehér gyémánt)

mélyfurásokhoz és más ipari célokra.

Megtekintésre és kiválasztásra küldünk küldeményt. Ismertetés a CARBON és BOART-ról rendelkezésre áll.

König és Társai

Telefon Klisé műintézete Telefon
127-65 BUDAPEST, 127-65

VII., Wesselényi-utca 54.

KLISÉKET

árjegyzékhez valamint képes folyóiratokhoz művészi kivitelben gyorsan és pontosan szállítunk.

Fényképfelvételeket úgy helyben mint vidéken pontosan eszközölünk.

Arajánlatokkal szívesen szolgálunk.

BRÁZAI

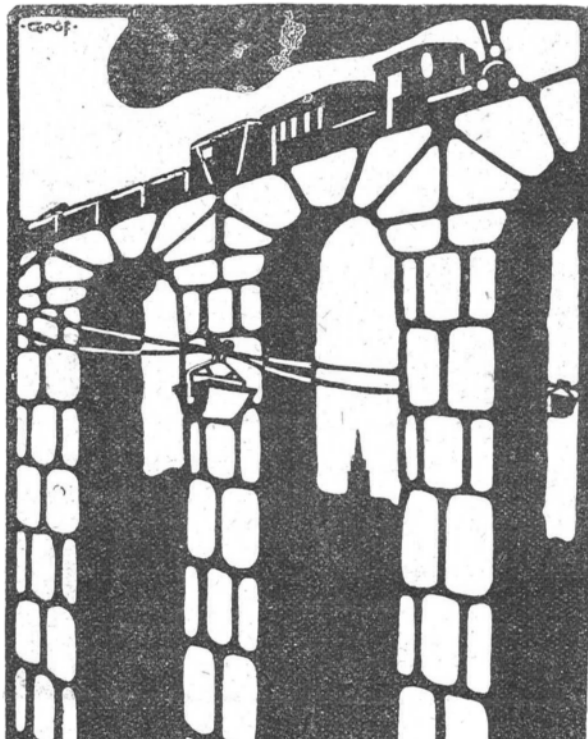
SÓSBORSZESZ SZAPPAN

LEGFINOMABB PIPERE SZAPPAN

BŐRÁPOLÁSRA LEGJOBB

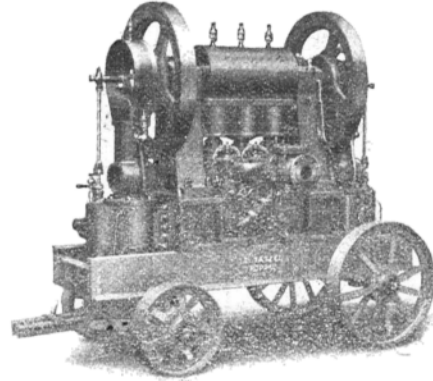
ELSŐRENDÜ SZÉPÍTŐSZER

Mindenütt kapható darabonként 70 fillér árban.

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GEP-
GYÁR-BUDAPEST**

ED. TATZEL, Troppau.

Dugattyús-, kör- és forgattyús-
dugattyús

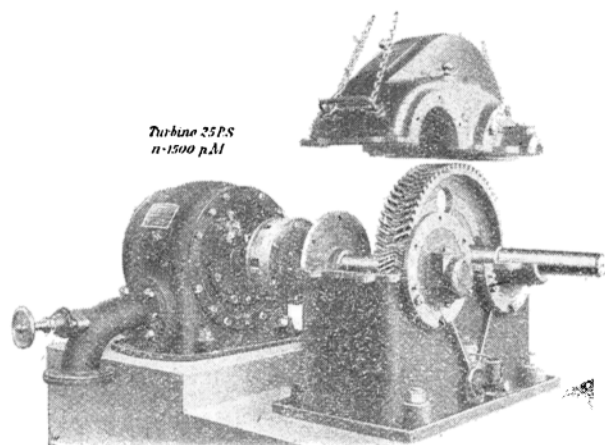
szivattyuk

minden célra.

Magasnyomású fuvók.

(200/789/7)

J. M. VOITH St. Pölten

**Kettős csavaralaku nyilkerék
Wüst-féle szabadalom.**

Teljes redukciós hajtás

igen nagy áttételi viszonyoknál. — Kedvező hatásfak
96—98% — Zajtalan járás. — Nagy üzembiztonság.

MAGYARORSZÁGON KÉPVESELI:

Székely Oszkár

BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 43.

TELEFON 99-84 (200/787/11) TELEFON 99-84